

470

29/1/21

31/1/21

T-4

03

P

05-01

03

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj: 7/10) na prijedlog Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 91. sjednici, održanoj dana 14.01.2021. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Usvaja se dokument Metodologija za izradu socijalne karte u Zeničko-dobojskom kantonu sa Aneksom upitnika socijalne karte Zeničko-dobojskog kantona.

II.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02- 31-853 /21
Datum, 14.01.2021. godine
Zenica

PREMIJER

po Odluci predsjedavajućeg Skupštine

Mirnes Bašić

DOSTAVLJENO:

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice,
Ix a/a.

ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
VLADA
Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice

METODOLOGIJA ZA IZRADU SOCIJALNE KARTE U ZENIČKO-DOBOJSKOM KANTONU

Zenica, decembar 2020.

u članu 18 tačka k) propisuje da je Kanton nadležan za provođenje socijalne politike, zatim od člana 16. stav (4) Zakona o Vladi Zeničko - dobojskog kantona-Prečišćeni tekst (“Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj:7/10) koji propisuje da Vlada zaključkom utvrđuje stavove o pitanjima od značaja za provođenje utvrđene politike, uređuju unutrašnji odnosi u Vladi i određuju zadatke kantonalnih organa uprave i službama Vlade. Slijedom toga prema Zakonu o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave-Prečišćeni tekst (“Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj:13/8) Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice vrši istraživanja socijalnih pojava i suzbijanje socijalno-patoloških pojava te izrađuje programe socijalnog karaktera.

Uporište za izradu ovog dokumenta se nalazi i u članu 4. i članu 5. Zakona o organizaciji organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine (“Službene novine Federacije BiH”, broj: 35/05).

3. Metodologija za izradu socijalne karte u Zeničko-dobojskom kantonu

3.1. Problem istraživanja

Socijalna karta je po svom karakteru i sadržini, multidisciplinarno statističko istraživanje. U osnovi predstavlja precizno i dokumentovano „snimanje“ svih materijalnih i nematerijalnih vrijednosti kojima u momentu „snimanja“ raspolaže jedno domaćinstvo u svom punom sastavu. Posebno je značajna za razvoj, planiranje i poduzimanje mjera socijalne politike i socijalne zaštite. S obzirom na specifičnost novonastale vanredne situacije prouzrokovane pandemijom COVID-19, za područje Zeničko-dobojskog kantona urađena je Analiza stanja socijalne zaštite u Zeničko-dobojskom kantonu sa posebnim osvrtom na utjecaj pandemije koronavirusa na sistem socijalne zaštite, koju je Vlada Zeničko-dobojskog kantona prihvatila Zaključkom, broj: 02-31-14454/20 od 26.08.2020. godine. Analizom se nastojalo utvrditi stanje socijalne potrebe i socijalne isključenosti građana u Kantonu, te su identifikovani osnovni problemi funkcionisanja sistema socijalne zaštite, koji u značajnoj mjeri usporavaju započete reformske procese u ovoj oblasti. Analizom je identifikovano nekoliko značajnih problema u sistemu socijalne zaštite u Zeničko-dobojskom kantonu i dato je više preporuka koje mogu poslužiti kvalitetnijoj izradi ovog dokumenta, funkcionisanju sistema kao i procesu istraživanja, odnosno izrade socijalne karte.

Metodologija izrade socijalne karte suštinski omogućava provođenje procesa izrade Socijalne karte čime se u konačnici ostvaruju mogućnosti planiranja adekvatnih mjera socijalne politika na unapređenju životnih i radnih uslova građana Kantona, a na temelju objektivnog, realnog činjeničnog stanja. Praktična razrada dokumenta Metodologija za izradu socijalne karte u Zeničko-dobojskom kantonu striktno slijedi konceptijske temelje postavljene kao zadaci Radne grupe i predstavljaju osnovu za teorijski dio metodologije.

Istraživačka jedinica je domaćinstvo:

- Jednočlano domaćinstvo, tj. lice koje živi samo u posebnoj stambenoj jedinici ili koje zauzima, kao stanar/ka, posebnu sobu (ili sobe) u nekoj stambenoj jedinici, ali ni s jednim stanarom te stambene jedinice zajednički ne čini dio višečlanog domaćinstva.
- Višečlano domaćinstvo, tj. grupa od dva ili više lica koja zajedno zauzimaju cijelu stambenu jedinicu ili njen dio i osiguravaju sebi hranu, a moguće i ostale potrepštine za život. Članovi ove grupe mogu udruživati svoje prihode u manjoj ili većoj mjeri;
- Institucionalno domaćinstvo “sastoji se od lica čije potrebe za skloništem i sredstvima za život osigurava neka Institucija. Institucijom se smatra neko pravno tijelo čija je svrha da osigura dugoročno stanovanje i usluge za neku grupu lica.

3.2. Predmet istraživanja

Predmet ovog istraživanja je izrada dokumenta Metodologija za izradu socijalne karte u Zeničko-dobojskom kantonu.

U operacionalnom smislu predmet istraživanja obuhvata:

- utvrditi vrstu domaćinstva korisnika socijalne zaštite (jednočlano, višečlano ili institucionalno)
- broj članova domaćinstva i strukturu domaćinstva korisnika socijalne zaštite;
- stambeni status domaćinstva korisnika socijalne zaštite;
- obrazovni status članova domaćinstva korisnika socijalne zaštite;
- zanimanje članova domaćinstva korisnika socijalne zaštite;
- radno-pravni status članova domaćinstva korisnika socijalne zaštite;
- ekonomsko-materijalni status korisnika socijalne zaštite;
- zdravstveni status članova domaćinstva korisnika socijalne zaštite;
- invaliditet članova domaćinstva korisnika socijalne zaštite.

3.3. Cilj istraživanja

Generalni cilj jeste izrada dokumenta Metodologija za izradu socijalne karte u Zeničko-dobojskom kantonu.

Prije izrade Metodologije bitno je definisati i razraditi sve aktivnosti koje prethode izradi socijalne karte za područje Zeničko-dobojskog kantona što će doprinijeti uvidu u postojeće demografsko, socio-ekonomsko stanje građana Zeničko-dobojskog kantona, preciziranju broja stanovnika koji su u stanju socijalne potrebe (nivoa siromaštva).

Postavljeni cilj ostvaruje se dijelom kroz realizaciju mjera i aktivnosti Akcionog plana za provođenje istraživanja, odnosno izrade socijalne karte korisnika socijalne zaštite Zeničko-dobojskog kantona, te uspostavljanju efikasnijeg sistema koordinacije između ustanova u cilju pružanja kvalitetnijih socijalnih usluga korisnicima u Zeničko-dobojskom kantonu kroz referalne mehanizme (memorandum/protokol/sporazum).

Navedeno će se ostvariti kroz uspostavu baze podataka povezivanjem informacionih sistema različitih institucija koje će objediniti podatke iz svih baza i omogućiti ukrštanje podataka koje baze sadrže. Realizacija aktivnosti predstavlja temelj za systemske reforme u oblasti socijalne politike, kao i osnov za donošenje i razvoj planova i programa u oblasti socijalne zaštite.

Specifični ciljevi su:

- izrada dokumenta Metodologija za izradu socijalne karte u Zeničko-dobojskom kantonu;
- definisanje ciljne grupe stanovništva;
- izradu anketnog upitnika i uputstva za popunjavanje anketnog upitnika;
- edukaciju osoba koje će provoditi anketiranje;
- izradu Akcionog plana za provođenje istraživanja, odnosno izrade socijalne karte korisnika socijalne zaštite Zeničko-dobojskog kantona kao sastavnog dijela Metodologije;
- izradu izvještaja po okončanim aktivnostima i dostavljanje dokumenta Vladi Zeničko-dobojskog kantona.

Specifični ciljevi za izradu socijalne karte podrazumijevaju:

- sagledavanje strukture domaćinstava prema određenim svojstvima, obilježjima i karakteristikama;
- poboljšanje ciljanja korisnika socijalne zaštite kako isto ne bi bila zasnovano na statusu, već na stvarnim potrebama korisnika;
- smanjenje siromaštva i socijalne isključenosti;
- radna aktivacija korisnika, s ciljem smanjenja ovisnosti od sistema socijalne zaštite;
- mogućnost korištenja podataka iz socijalne karte u oblastima obrazovanja, zdravstva, zapošljavanja, stambene, demografske, ekonomske politike i sl.

3.4. Metode istraživanja

Od istraživačkih metoda korištene su metod teorijske analize i deskriptivno-analitički sarveji metod.

Za analizu i razumijevanje izabranog istraživačkog problema korišten je metod teorijske analize budući da predmet opće teorijske i fundamentalno-socijalno pedagoške probleme, a ostvaren je primjenom logičkih postupaka: dedukcije, teorijske analize i sinteze, te naučnog objašnjenja. Važno mjesto pri tome imali su hermeneutički istraživački postupci.

Budući da teorijska istraživanja imaju dvojaku funkciju: teorijsko-spoznajnu i primijenjenu ili praktičnu. Prva je u ovom radu u funkciji analitičko-sintetičkog tretiranja istraživačkog problema i postavljanja novih hipoteza, a druga se sastoji u primjeni teorijskim istraživanjem dobivenih istina i formuliranju stavova u rješavanju praktičnih zadataka koji slijede nakon izrade socijalne karte.

U naučnom smislu ovaj istraživački rada po svojoj prirodi je neeksperimentalni a u terenskom istraživanju kao glavni metod planiran je deskriptivno-analitički metod. Unutar ovoga metoda korišten je Survey-metod, tj. metod sakupljanja podataka putem skala i upitnika.

S obzirom da istraživački uzorak čine osobe koje kompetentno i nadneseno mogu, ispunjavajući istraživačke upitnike uz pomoć anketara, iznijeti vlastite stavove o pitanjima i konstatacijama koje su njima prilagođene i razumljive, smatrali smo da je ovaj metod naprikladniji put prikupljanja istraživačkih podataka koji će nam poslužiti u jasnoj deskripciji izabranog istraživačkog problema.

3.5. Uzorak istraživanja

U postupku realizacije izrade dokumenta Metodologija za izradu socijalne karte u Zeničko-dobojskom kantonu statistički je relevantan uzorak korisnika/ca socijalnih prava i usluga u Zeničko-dobojskom kantonu i relevantan uzorak stanovništva Zeničko-dobojskog kantona koji nisu korisnici/e socijalnih prava i usluga. Za pilot istraživanje, istraživački Tim će odrediti dva uzorka, jedan korisnika/e i drugi osoba koje nisu korisnici. Oba uzorka u pilot istraživanju će biti ravnomjerno raspoređena u svih dvanaest općina u ZDK, uzet će se u obzir spolna, starosna, struktura prava koja ostvaruju i druge strukture.

U saradnji sa vanjskim ekspertom, istraživački Tim će izraditi i uzorak za glavno istraživanje. Ovaj uzorak će također biti sastavljen od dvije komponente:

- Korisnici/e socijalnih prava i usluga
- Osobe koje nisu korisnici/e socijalnih prava i usluga (generalna populacija).

3.6. Instrumenti i istraživanja

Istraživački instrument koji će se koristiti za pilot istraživanje je anketni Upitnik sa zatvorenim i otvorenim pitanjima, a za glavno istraživanje koristit će se Upitnik sa zatvorenim pitanjima.

Za primjenu ovog instrumenta istraživanja sačinjit će se Uputstvo za upotrebu instrumenta u pismenoj formi, u čiju izradu treba uključiti stručnjake različitih profila (socijalne radnike, sociologe, pravnike, ekonomiste, informatičare), Zavod za statistiku i predstavnike Ministarstva i međunarodne institucije.

3.7. Statistička obrada podataka istraživanja

Za analizu podataka primjenjivat će se standardni statistički software i drugi alati koji budu potrebni. U statističkoj obradi podataka koristit će se standardne metode deskriptivne statistike.

4. Socijalna karta i uslovi realizacije

Da bi se pristupilo izradi socijalne karte neophodno je imati zadovoljene osnovne uslove i pretpostavke koje se ogledaju u sljedećem:

- da se anketiranje stanovništva Zeničko-dobojskog kantona provede u vrijeme kada je isto u fazi relativnog mirovanja (npr. proljetni period),
- da su osigurana neophodna finansijska sredstva za provođenje socijalne karte,
- da je uspostavljen nadzor nad svim aktivnostima,
- i druga pitanja od važnosti za realizaciju projekta.

Nakon što budu ispunjeni prethodno navedeni uslovi, moguće je započeti istraživanje.

4.1. Svrha izrade Metodologija za izradu socijalne karte u Zeničko-dobojskom kantonu

Izradom Metodologija za izradu socijalne karte u Zeničko-dobojskom kantonu uspostavljaju se mehanizmi, vrijednosti i procedure u ostvarivanju glavnog cilja utvrđivanja stvarnog demografskog, socio-ekonomskog i drugog stanja građana Zeničko-dobojskog kantona sa ciljem daljeg institucionalnog planiranja reformi, mjera i aktivnosti na poboljšanju životnih i radnih uslova građana Kantona.

4.2. Organizacija istraživanja

Nosilac Projekta biti će Vlada Zeničko-dobojskog kantona i Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona i Društvo socijalnih radnika Zeničko-dobojskog kantona kao relevantna strukovna nevladina organizacija uz obavezu donošenja dokumenta koji treba da sadrži regulisane obaveze svih učesnika u pripremi i realizaciji aktivnosti izrade dokumenta Metodologija za izradu socijalne karte u Zeničko-dobojskom kantonu. Za realizaciju Projekta potrebno je:

- formirati naučno-istraživački tim koji će činiti naučni radnici različitih profila,
- obezbijediti mrežu popisivača koja ima kapacitete da realizuje istraživanje,
- izvršiti priprema građanstva/korisnika socijalne zaštite preko medija ili na drugi primjeren i provodiv način,
- kreirati softver,
- pripremiti računarsku obrada podataka,
- sačiniti izvještaje za izvještajne cjeline,
- sačiniti terminološki plan sa okvirnim troškovima (aktivnosti, rok i okvirni trošak).

5. Operacionalizacija izrade Metodologija za izradu socijalne karte u Zeničko-dobojskom kantonu

R.b.	Aktivnost	Opis i cilj	Status	Početak	Završetak	Napomena
1.	Izrada Metodologije za izradu socijalne karte u ZDK	Zaključak Vlade ZDK broj: 02-31-1263/20 od 23.01.2020. godine Izraditi Metodologiju	Završeno	Septembar 2020	Decembar 2020	
2.	Sastanci Radne grupe	Radno-konsultativni sastanci i diskusije o metodologiji	Završeno	Septembar 2020	Kraj projekta	Planirani sastanci Radne grupe redovno su održavani
3.	Sastanak sa predstavnikom OSCE BiH	Predstavnik OSCE-a uključen u proces izrade dokumenta. Nastaviti saradnju	Završeno	Septembar 2020	Kraj projekta	Misija OSCE-a u BiH je partner na projektu
4.	Usvajanje Metodologije	Usvajanje Metodologije. Sticanje daljih uslova u implementaciji.	U toku (Radna grupa usvojila dokument)	Decembar 2020	Januar 2021	Putem misninstarstva za rad i socijalnu politiku uputiti na Vladu ZDK na usvajanje
5.	Prezentacija Metodologije	PR kampanja	Planirati	Januar 2021	Mart 2021	Održati press konferenciju, predstaviti Metodologiju; Prezentacija na obilježavanju Svjetskog dana socijalnog rada
6.	Postavljanje metodologije na web portalu Vlade ZDK	Prezentacija Metodologije putem web portala Vlade ZDK	Planirati	Januar 2021	Kraj projekta	Prezentacija Metodologije, (dvojezično bosanska i engleska varijanta) u cilju predstavljanja projekta domaćim i međunarodnim organizacijama
7.	Imenovanje istraživačkog tima	Istraživački tim će vršiti izradu Uputstva za primjenu instrumenata istraživanja i ukupnu pripremu za provođenje pilot istraživanja	Planirati	Januar 2021	Juli 2021	Nastavak aktivnosti u cilju pripreme i provođenja pilot projekta. Imenovanje istraživačkog tima
8.	Pripreme za pilot istraživanje	Sticanje tehničkih i ljudskih/stručnih kompetencija za realizaciju testnog procesa	Planirati	April 2021	Septembar 2021	Shodno stečenim uslovima (uvajanje metodologije, odluka Ministarstva /Vlade ZDK);

9.	Priprema Upitnika za pilot istraživanje	Priprema Upitnika u elektronskoj formi (softverske pripreme)	Planirati	Januar 2021	Mart 2021	Upitnik pripremiti u elektronskoj formi, u programu CSEntry koji je kompaktilan sa Android uređajima koji se pokazalo uspješno na terenu i doprinosi uštedi finansijskih sredstva
10.	Edukacija anketara	Priprema anketare za terenski rad, preduslova za kvalitetan i efikasan rad na terenu	Planirati	April 2021	Maj 2021	Edukacija anketara provesti u dvije faze
11.	Prikupljanje podataka za pilot istraživanje	Anketari će prikupiti podatke u definisanom roku kroz elektronski Upitnik	Planirati	Maj 2021	Juli 2021	Anketare razvrstati u timove za uzorak koji se odnosi na korisnike (i opću populaciju)
12.	Supervizija prikupljenih podataka	Kontrola uzorka (Istraživački Tim će odabrati 10 posto uzorka koji će nezavisni anketari ponovo popuniti i poređenjem utvrditi eventualne nepravilnosti u prikupljanju podataka)	Planirati	Oktobar 2021	Novembar 2021	Supervizija uzorka
13.	Analiza pilot istraživanja	Interna analiza i upotreba prikupljenih podataka – istraživački tim analizira prikupljene podatke za internu upotrebu	Planirati	Oktobar 2021	Novembar 2021	Izvršiti analizu podataka za internu upotrebu. Ciljevi pilot istraživanja (testiranje elek. Upitnika, valjanost Metodologije i kompleksnost prikupljanja podataka na terenu)
14.	Sastanak sa predstavnicima ambasada	Identifikovati mogućnosti podrške u implementaciji socijalne karte u skladu sa Metodologijom i iskustvima drugih zemalja	Planirati	Mart 2021	Kraj projekta	Nakon usvajanja Metodologije uputiti pismo namjere određenim stranim ambasadama u cilju podrške implementacije projekta
15.	Sastanak sa drugim interesnim	Razvojne agencije, NVO...	Planirati	Mart 2021	Kraj projekta	Nakon usvajanja Metodologije uputiti pismo

	organizacija ma					namjere međunarodnim NVO koje bi mogle podržati implementaciju projekta (organizacijama koje provode sociološka istraživanja)
16.	Odabir izvođača za provođenje terenskog/ glavnog istraživanja	Potrebno je raspisati javni poziv za odabir, provesti proceduru i odabrati najboljeg izvođača	Planirati	Tokom 2022. godine	Tokom 2022. godine	Vlada i zainteresovane međunarodne organizacije
17.	Definisanje uzorka za glavno istraživanje	Istraživački Tim će u saradnji sa partnerima i ekspertima definisati/odrediti uzorak za glavno istraživanje	Planirati	Tokom 2022. godine	Tokom 2022. godine	
18.	Edukacija anketara za glavno istraživanje	Izvršiti edukaciju anketara o Upitniku i generalnim uputama ponašanja	Planirati	Tokom 2022. godine	Tokom 2022. godine	Nakon odabira izvođača za provođenje istraživanja, pripremiti i održati edukaciju anketara
19.	Provjera uređaja za prikupljanje podataka za glavno istraživanje	Anketari moraju imati tablete koji će moći pratiti (lokacija) i na kojima će se vršiti unos	Planirati	Tokom 2022. godine	Tokom 2022. godine	Istraživački Tim će provjeriti tokom edukacije sve potrebne kapacitete izvođača istraživanja
20.	Terenski rad - prikupljanje podataka za glavno istraživanje	Anketari izlaze na teren, koordinacija iz Ministarstva. Anketari izlaze na teren u terminu relativnog mirovanja stanovništva	Planirati	Tokom 2022. godine	Tokom 2022. godine	
21.	Prikupljanje podataka za glavno istraživanje	Anketari prikupljaju podatke kroz elektronski Upitnik	Planirati	Tokom 2022. godine	Tokom 2022. godine	

22.	Monitoring prikupljanja podataka za glavno istraživanje	Istraživački Tim će biti u stalnom kontaktu sa izvođačem istraživanja dok bude trajalo prikupljanje podataka	Planirati	Tokom 2022. godine	Tokom 2022. godine	
23.	Provjera podataka za glavno istraživanje	Ministarstvo provjerava uzorak unesenih podataka i na taj način otklanja eventualne greske/manipulacije	Planirati	Tokom 2022. godine	Tokom 2022. godine	
24.	Analiza prikupljenih podataka za glavno istraživanje	Istraživački Tim analizira prikupljene podatke i određuje najvažnije indikatore; Analizira podatke Analiza je kompleksan i dugoročan proces	Planirati	Tokom 2022. godine	Tokom 2022. godine	
25.	Grafički prikaz analize podataka prikupljenih tokom glavnog istraživanja	Istraživački Tim odrađuje podatke, dostupni su javnosti i isti se prezentuju na interaktivnoj webstranici, kao i u formi brošura/knjiga	Planirati	Tokom 2022. godine	Tokom 2022. godine	
26.	Prezentacija rezultata projekta „Socijalna karta ZDK“	PR kampanja	Planirati	Tokom 2022. godine	Tokom 2022. godine	